

Vetenskaplig position ger inte immunitet mot kritik

■ Om man vill introducera ett sjukdomskoncept i Sverige, ett koncept som avvisats internationellt, och dessutom vill utmåla det som ett hot mot folkhälsan, så vill det till att man presenterar: 1) en väl utarbetad teori, 2) en empiri som ger denna teori övertygande stöd. Jag tror att vi alla är överens om detta.

Om nu någon inom det vetenskapliga fältet finner att en teori lanserats på ett sätt som strider mot dessa principer, bör också den personen få uttala sin kritik. Vad som i sin tur krävs av denna *whistle-blower* är naturligtvis att kritiken är väl underbyggd.

Min kritik av DAMP

När jag kritiserar det neuropsykiatriska syndromet DAMP har jag också steg för steg påvisat bristerna både i begrepps-bildning och i de grundläggande undersökningar som anförts som stöd för syndromets validitet. I första hand har kritiken riktat sig mot Christopher Gillberg, som dels introducerat begreppet DAMP, dels stått som författare eller medförfattare till flertalet vetenskapliga rapporter.

Christopher Gillberg har dessutom flitigt förekommit i massmedierna, skrivit populärvetenskapliga böcker och på alla sätt profilerat sig som en frontfigur inom svensk neuropsykiatri. Självklart ger en sådan position knappast någon möjlighet att hävda immunitet när själva fundamentet för begreppet DAMP sätts ifråga.

Kritik beskrivs som angrepp och häxjakt

Därför finns det anledning att ifrågasätta en försvarslinje, som tillbakavisar kritik som »angrepp» och beskriver vetenskapliga invändningar som »häxjak-ter».

De senaste numren av Läkartidningen utgör en provkarta på förolämpande beskrivningar både av min person och mina motiv. Bland undertecknarna finns de som närmast berörts av min kritik – Christopher Gillberg och hans medarbetare – men också ett stort antal läkare som i sin vardagliga gärning sysslar med DAMP-diagnostisering.

Finansiering av granskningen

Ett oväntat stickspår i försvaret gäller finansieringen av det arbete jag lagt ner på kritisk granskning av neuropsykiatrin. Christopher Gillberg skriver (Läkartidningen 1-2/01, sidorna 72-3) att jag »falskeligen påstått» att jag fått anslag från Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, HSFR, och 42 undertecknare av ett upprop till stöd för

Gillberg (Läkartidningen 1-2/01, sidan 82) skriver att »detta stöd har förväntat oss».

Sakförhållandet är detta: Jag tackar i ett efterord Magnus Bergvalls stiftelse, HSFR och sociologiska institutionen vid Lunds universitet för anslag till min forskning. Ekonomiskt har jag huvudsakligen min egen institution att tacka (för en treårig, 50-procentig forskningsnedsättning i min lektorstjänst). Jag preciserar inte närmare HSFRs roll men kan mycket väl göra så nu.

50 000 kr till pilotprojekt

HSFR har under större delen av 1990-talet finansierat min forskning rörande människosyn och människovärde i europeisk kultur. För närvarande handlar det om 50 000 kronor till ett pilotprojekt inför en större ansökan med avsikt att undersöka förhållandet mellan teknologi och förtingligande av människobilden.

Om jag inte fått möjligheter att fördjupa mig i kulturella och politiska dimensioner kring människoupfattningen hade jag med all säkerhet låtit begreppet DAMP som medicinsk diagnos gå mig förbi. Det är därför jag tackar HSFR. Man har på rådet låtit mig veta att man också uppfattar saken så.

Misskreditera inför anslagsgivare

Anledningen till att denna marginella fråga får så stort utrymme kan inte vara någon annan än att den ingår som ett led i en försvarsstrategi. Att misskreditera en forskare inför arbetsgivare och anslagsbeviljande myndigheter kan vara en metod så god som någon när det gäller att tysta kritiker.

Den uppskärade tonen förklaras av att Christopher Gillberg och flera av hans tillskyndare betraktar mig som anförare av en kampanj utan motstycke i svensk historia, som bland annat tar sig uttryck i en personförföljelse riktad just mot Gillberg. Drivkraften skall, åtminstone enligt Stockholms skolläkare, vara en »personlig aversion» från min sida.

Moraliskt alibi

Ordet »personförföljelse» nämns i de flesta artiklar som skrivits av personer som vill försvara neuropsykiatrin. Ordet står aldrig i ensamt majestät – det vaderas alltid av uppmjukande omskrivningar såsom »något som liknar en personförföljelse» eller »närmast en personförföljelse».

Jag kan inte uppfatta det som något annat än en metod för diagnosförespråkarna att skaffa sig ett moraliskt alibi för

den nivåsänkning av debatten som de gör sig skyldiga till.

Blivit anmäld till JK

Sedan jag börjat att offentligt kritisera diagnosen DAMP, både dess vetenskapliga underlag och dess roll som hot mot folkhälsan, har jag blivit anmäld till Handikappombudsmannen, polis (vid två tillfällen) och Justitiekanslern. Man har försökt få mig skild från min lektorstjänst och verkat för att jag retroaktivt skall förlora min docentkompetens.

Polisanmäl för personförföljelse

Någon anmälan för personförföljelse har emellertid aldrig framställts. Det är hög tid. En så allvarlig anklagelse kräver en rättslig prövning. Jag uppmanar därför Christopher Gillberg eller någon av de läkare som skyndat till hans försvar att inkomma med en polisanmälan, så att denna beskyllning också kan prövas i domstol.

När sedan detta brott är uppkärat kan vi ägna oss åt det som faktiskt ligger i vågskålen: att på allvar diskutera den vetenskapliga grundvalen för somatiseringen av psykiska problem och uppförandestörningar hos de barn och vuxna som, med Kjell Modighs ord, »inte hänger med».

Eva Kärfve

docent, sociologiska
institutionen, Lunds universitet,
författare till boken »Hjärnspöken –
DAMP och hotet mot folkhälsan»

DAMP-tvivlarna fler än fyra

■ Eva Kärfve – docent i sociologi och sjuksköterska – har i boken »Hjärnspöken – DAMP och hotet mot folkhälsan» kritiskt granskat neuropsykiatriens teser.

I sin kritik har hon fått stöd från flera barnläkare. Professorerna Per-Anders Rydellius (barnpsykiatri), Rolf Zetterström (pediatrik) och Jan-Olov Larsson (med dr, pediatrik och barnpsykiatri) stödjer henne och konstaterar själva att MBD/DAMP-begreppet inte behövs. (Läkartidningen 1-2/01, sidorna 74-8). I ett state of the art-dokument om barnhälsovård 2000 avråder Claes Sundelin, professor i barnhälsovård, och medarbetare från screening för DAMP.

Men Christopher Gillberg kallar i Läkartidningen 1-2/01 (sidorna 72-3) boken »en noggrant regisserad hetskam-»

Annons

Annons